

Lehetséges-e naturalizáló fenomenológia?

Sutyák Tibor

Az a kérdés, hogy a fenomenológia naturalizálható-e, illetve, hogy egy efféle célkitűzés egyáltalán értelmes-e, elsősorban a kognitív idegtudomány és a *philosophy of mind* felől fogalmazódott meg, vagyis a filozófiai reflexió természettudományos komplementumaként a pszichológia és a neurológia jelentkezett be. Kevesebb szó esik a természetkutatás hagyományosan *legkeményebb*ként számon tartott diszciplínája, a fizika és a fenomenológiai attitűd közötti lehetséges kapcsolatokról. Ismeretes, hogy a fenomenológia klasszikusai (Husserl, Heidegger) szerint a fizikai természetkutatás egy meghaladhatatlan módszertani naivitás foglya, ezért a fenomenológia nem társa, hanem alternatívája a fizikai kutatásnak. Másrészt a 20. század első felének elméleti fizikája felől (Bohr, Weizsäcker, Wigner) gyakran jelentkezik az az explicit igény, hogy a fenomenológiai leírásban megragadott tapasztalat képezze azt az ontológiai és metafizikai talajt, amelyben a gyakran szélsőségesen kontraintuitív fizikai eredmények megkapaszkodhatnak. Az előadásban ennek az elutasításnak és ennek az igénynek a jogosságát kívánom elemezni, olyan problémák tárgyalása során, mint a fenomenológiai értelemben vett *tapasztalat* és a tudományos *megfigyelés* viszonya, a szemléleti abszurditás kérdései, a fizikai tárgy ontológiai státusza.